

Kaustunde-Gamborg Lokalhistoriske Arkiv 2020

Vognmænd

Arkivets adresse: Assensvej 179,
Åbningstid: Hver tirsdag kl. 19.00-21.30,
desuden 15/8-1/6 tirsdag kl. 14-17,
eller efter aftale

Hjemmeside: www.kau-gam.dk Mail: arkiv@kau-gam.dk

ISSN: 1399-1620

Medlemskontingent: Enkelt medlem: 40 kr. og par: 60 kr.

Kan indbetales på: Reg. nr. 0755 konto nr. 3224388089

Eller MobilePay 21930

Husk at anføre navn og adresse.

Siden sidst.

I årets løb har vi haft to udstillinger: ”El og elinstallatører”, som fortæller om energiudviklingen og de lokale elinstallatører.

Til Arkivernes Dag i november har fire plancher om dåb, konfirmation, bryllup og begravelse vist lidt om, hvordan skikke og festtøj har ændret sig gennem tiden. Begge udstillinger har været godt besøgt.

Ved det store skybrud i august fik vi oversvømmelse i kælderen. Heldigvis gik det ikke ud over hverken fotos eller arkivalier, men har krævet lang tids affugtning og en større rengøring.

Arbejdet med lokalhistorie giver mange gode oplevelser. Mens man i skolens historietimer hørte om Danmarks konger og elite giver lokalhistorie indblik i almindelig menneskers liv og hverdag.

I Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkiv har vi et godt samarbejde og fællesskab. Arbejdet er ulønnet men beriger på andre måder.

Kunne du tænke dig at blive medarbejder på vores lokalarkiv, så kom endelig og lad os vise dig, hvad vi egentlig går og laver. Vi vil meget gerne have nye medarbejdere.

Mød os på Facebook: Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkiv

Arkivets e-mail: arkiv@kau-gam.dk

Arkivets hjemmeside: www.kau-gam.dk

Udstillingen ”Vognmænd” åbner kl. 14.00 søndag den 15. marts 2020.

Generalforsamling i arkivet kl. 19.00 onsdag den 15. april 2020.

p.a.v.
Ester Nørrelykke

Transport gennem tiden.

Transportmidler på landjorden har ændret sig meget gennem tiden fra hest og vogn til nutidens store lastbiler og kølevogne.

Når bonden i sin tid fæstede en gård, var der i fæstebrevet et punkt om ægtkørsel. Bonden forpligtede sig til årligt at køre et vist antal korte og lange ture for godsejeren, militæret eller samfundet.

Efter jernbanernes anlæg klarede togene meget af transporten. Frugt og grønt samt landbrugsvarer blev kørt til stationerne, læsset på toget og sendt til større byer. Den modsatte vej kom grovvarer til landbruget.

Ved valget at skrive om vognmænd gav vi os selv en større opgave, end det først så ud til. Der har været rigtig mange vognmænd i tidens løb, få store med flere biler, men mange kun med en enkelt bil.

Vi har måttet vælge nogle få, som vi havde materiale om i arkivet, eller hvor der var nogle som kunne give os oplysninger. Man skal altså ikke forvente, at folderen får omtalt alle vognmænd indenfor de sidste 100 år.

Vognmand Anders Andersen, Koesmosevej, Kauslunde, 1948.

Kauslunde Vognmandsforretning A. Andersen & Sønner.

Omkring år 1900 tjente en ung karl på Maries Minde eller Gamborggård, som den senere kom til at hedde. Det var Anders Rasmussen Andersen, som var født på Fænø i 1881. Han blev gode venner og senere forlovet med en ung pige, der hed Hulda Rasmussen, som tjente på Lykkegård. Hulda var født 1881 i Sundby på Amager. Anders og Hulda blev gift 1903 i Kauslunde Kirke. De flyttede ind på Ellebækvej 17 i Svenstrup, som de lejede af Hindsgavl. Her begyndte vognmandsforretningen med to spand heste. Anders kørte mælk til mejeriet. Et kært minde fra fortiden er den originale smørtejne, som Anders brugte. I 1915 de flyttede til Koesmosevej 34, her blev der bygget beboelse, stald og lade, og vognmandsforretningen fortsatte med 2-3 spand heste.

Hulda og Anders fik 9 børn, de første 6 er født i Svenstrup og de sidste 3 i Kauslunde.

Det fortælles, at når Anders Andersen skulle til Fænø og hjælpe sin fader, som stadig boede der, så svømmede hestene efter båden over til øen. En god svømmetur inden det hårde arbejde med at slæbe tømmer i skoven.

Der blev sejlet/trukket stammer fra Stenderup Hage til Ellebækvig (Svinø), hvorfra stammerne så blev hentet med hestevogn og kørt til Imprægneringsanstalten for at blive bearbejdet.

Efter familien var flyttet til Kauslunde begyndte den egentlige vognmandsforretning med bl.a. kørsel af sand fra Staurby Skov og strandsand fra Føns.

Da sønnerne Hans Jørgen og Peter blev omkring konfirmationsalderen fik de hver et spand heste og kørte grus fra grusgravene ved Rebelsgrave. Gruset blev kørt ud på sogne- og landeveje i oplandet.

Kurt fortæller om sin far - Hans Jørgen - at han var ude at tjene på Viby Vestergård i ½ år. Alt det han tjente blev sat i en lastbil, som var den første lastvogn Anders Andersen anskaffede sig i 1928, det var en 1,5 t. Ford T 1927.

I 1931 købte de en ny Chevrolet 3,5 t., chassiset kostede 3.100 kr. Førerhus og lad blev lavet ved karetmager Jørgensen, Skrillinge.

Peter Andersen havde to lastbiler, som hovedsageligt kørte med trækævlere og granstammer til Friis Savskæreri i Kauslunde og til Imprægneringen. Til Kauslunde Station kom der flere banevognfulde færdige master. De blev hejst af med håndbetjent kran, som stod ved kreaturrampen og ned på hestevognen. Derefter blev de kørt ind på Imprægneringen og læsset af med håndkraft på lagerpladserne. Her blev de stablet op i længder fra lavspændingsmaster op til

højspændingsmaster. Det var fordi Imprægneringen ikke kunne følge med efterspørgslen. Når masterne var imprægneret blev de af Brdr. Andersen kørt ud til de forskellige elværker på Fyn. En del blev også kørt til Jylland. Der blev så taget trækævler med hjem fra nærmeste skov – man kørte ikke med tom vogn dengang! Masterne blev barket af med håndkraft.

Igennem flere år kørte Peter Andersen 4-5 gange om året op til Skagen Skibsværft med egetræskævler fra de fynske skove.

Der blev også hentet en del træ i Svanninge Bakker, som skulle køres til Friis i Kauslunde, hvor træet blev forarbejdet.

Der var stadig fire store jyske heste, som både store og små sønner skulle hjælpe med at lave hakkelse til hver aften, så muleposerne var klar til næste dags arbejde. Det ene spand var som regel i skoven for at slæbe stammer ud til kævlevognen.

Omkring 1940 kom sønnerne – Hans Jørgen Andersen og Peter Andersen med i forretningen. I starten af 1960 havde de to kævlevogne og 2 almindelige lastbiler samt en traktor med læsseskovl. Sidst i 1960'erne fik de endnu en almindelig lastbil.

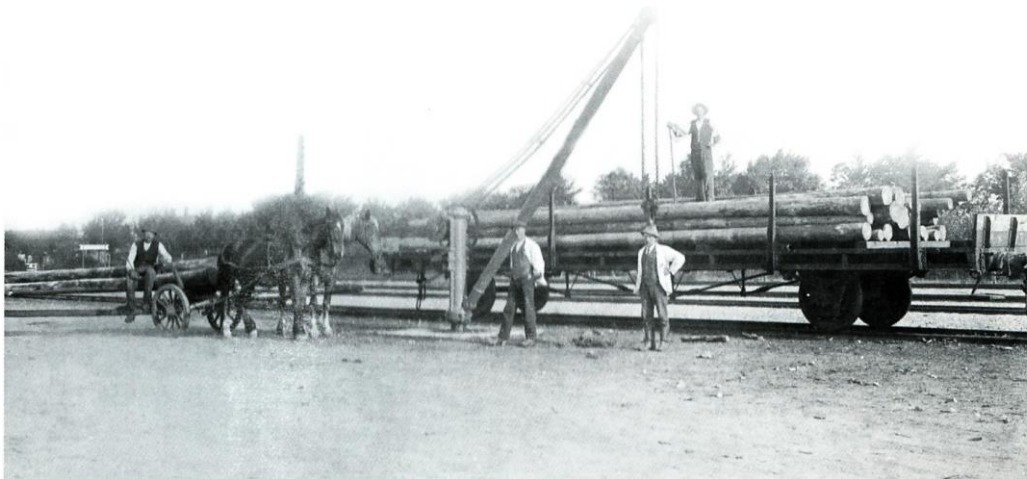
Kævlevognene blev brugt til at køre træstammer til Imprægneringen på Haseriisvej og til Kauslunde Træuld-og Pakkasefabrik Friis og Co. Der blev også kørt træstammer ud til fiskerne på hele Vestfyn, som skulle bruge stammerne til bundgarnspæle.

Vognmandsforretningen hjalp også med at rejse lader og huse med bilernes kraner.

I tidens løb har vognmandsforretningen kørt med stort set alt. De kørte for amtet, der var en mælketur og om mandagen var der i en årrække kørsel med grise til slagteriet. De kørte med sand til Elementfabrikken og sukkerroer til sukkerfabrikken i Assens. Endvidere blev der kørt koks og korn for købmand Christiansen. Om vinteren – og den gang var det jo vinter – kørte de med sneplov og spredte grus.

Udflugt med lastbilen

Kurt Andersen og Eigil Andersen – sønner af Hans Jørgen og Peter – fortæller, at de som børn tit har været med til, at Hans Jørgen fyldte ladet på lastbilen med familien og gadens børn og voksne fra Koesmosevej og deromkring for at køre

Læsning af telefonmaster på Imprægneringsantaltten, Kauslunde, ca. 1924.

til Storstrand ved Gamborg Fjord for at bade. Familien var stor, Peter havde 3 børn og Hans Jørgen havde 4 og i Kauslunde var der også søster Jenny, som havde 5 børn og broder Erik som havde 3 børn, men der var plads til mange på ladet af bilen. Der kunne let være over 30 med på sådan en søndagstur. Dengang var der også et ishus på Storstrand. Forfriskninger skulle der til – øl og vand blev pakket ind i rabarberblade eller våde aviser – datidens køletaske!

Kurt fortæller, at en gang omkring 1916, da Anders Andersen med hestevogn kørte store stammer/kævler fra Gyldensteen til Kappelsbjerg i Middelfart. De skulle bruges til en køl på en stor skonnert, der skulle bygges på Kappelsbjerg. Da de nåede til Kauslunde Korsvej brød det ene hjul på løberen sammen. Det var midt om natten, men de gik bare til smeden og bankede ham op, og han gik i gang med at reparere hjulet, så de kunne komme videre med læsset til Kappelsbjerg, hvor de ventede på træet til skonnerten.

Hans Jørgen Andersen er født i 1910 i Svenstrup og døde i 1989.

Peter Emanuel Andersen er født i 1912 i Svenstrup og døde i 1989.

Der var ingen af Peter og Hans Jørgens sønner, som ønskede at videreføre forretningen, de fandt andre erhverv. Forretningen lukkede i 1982, dels fordi ejerne gik på pension og dels fordi en af de store kunder – Dansk Elementfabrik – lukkede.

Vestfyens container og Middelfart kloakservice.

Omkring 1980 startede Grethe og Jørgen Møllegård Hansen Vestfyens Container, og lidt senere blev navnet udvidet til Vestfyens container og Middelfart Kloakservice.

Grethe og Jørgen kom til Kauslunde i 1968, hvor de overtog Busse Andersens cykel- og knallertforretning, som de drev i 14 år med cykel- og knallertreparation og salg. Endvidere salg af symaskiner og andet m.m. i butikken.

Jørgen, der er født på landet på Nordfyn, savnede imidlertid landbruget og specielt landbrugsmaskinerne. Han brugte mange timer af sin fritid på at passe jorden på Viby Nørregård. Der bød sig en lejlighed til at købe et landligt hus, på Svinøvej 20, da Johannes Christensen, en dag han var inde og få lavet sin knallert, sagde at han ville sælge. Grethe og Jørgen flyttede til Gamborg, og Jørgen begyndte at tage stort kørekort.

Han drev stadig cykelforretningen, og kørte hver morgen derop på knallert, og Grethe kom så ved middagstid og sørgede for maden. Da kørekortet var i hus, købte Jørgen skolevognen en Mercedes 308, efter nutidens mål en ganske lille lastbil. Han fik den bygget om til containerkørsel med et elektrisk spil, fordi det var det, der vejede mindst. Bilen blev vejet ned, for ellers måtte den ikke køres uden vognmandstilladelse. Den måtte således kun læsse 1500 kg.

Efter 3 år kunne man så få tilladelsen, hvis man havde bevist, at forretningen var rentabel. Jørgen Hansen havde containerkørsel for byggefirmaer, kommunale institutioner m.m. Da han havde kørt nogle år, udvidede han med at sælge brændsel fra Sjølund Mølle og senere koks fra Tyskland. Det sidste var lidt besværligt, fordi kunden selv skulle med, for at det var lovligt. Da tilladelsen var i hus, blev den lille lastbil skiftet ud med en lidt større, en Mercedes 1617.

Det blev nødvendigt, at Grethe kunne kommunikere med Jørgen og de andre chauffører, der senere kom til.

Der blev derfor anskaffet et brugt Storno radio-telefonsystem med en stor antennemast. Den står der i øvrigt endnu, den bærer nu en mindre projektør, der skulle holde Mikkel ræv væk, hvilket ikke lykkes helt. I "Bissestuen", der blev kontor, var der en forstærkerstation på størrelse med et mindre skab. Det var en stor dag, da alt var på plads, og Grethe kunne kalde op: "Vogn 1, kom ind".

Vognmandsfirmaet havde set et nyt marked, og anskaffede en slamsuger, der

blev trukket op ligesom en container. Udvidelsen fik navnet Middelfart Kloakservice, da der blev satset på kørsel for kommunen, hvilket da også blev en god indtægtskilde. Det blev nødvendigt at anskaffe endnu en lastbil, det blev en Scania 82, der kom til at køre med slamsugeren og Jørgen som chauffør.

Der blev antaget en medarbejder til container- og senere også krankørsel. Den første lastbilkran var bygget på et containerlad, så den ikke var med som dødvægt, når den ikke var i brug. Gennem tiden var der flere chauffører, heriblandt Ole Holmgaard og Henrik Jespersen.

Jørgen Møllegård Hansens Scania 82.

I forbindelse med kørslen for kommunen blev der også udvidet med vinterkørsel, saltning og sneplov. Denne kørsel var ret belastende for Jørgen, da det ofte var om natten, og den almindelige kørsel skulle passes om dagen. For altid at være til rådighed blev der anskaffet en mobiltelefon, der kostede den nette sum af 31.000 kr.

Forretningen havde mange kunder, hvor der dels stod udlejede containere, dels til løsere kørsel. Af faste kunder kan nævnes MH Stålmøbler, Formspænd, Kraft Food, Boligforeningen, Middelfart Affald og Middelfart Spildevand.

På et tidspunkt hvor der kun var Jørgen og én chauffør, holdt en af bilerne så meget hjemme, at en vipstjert havde bygget rede, og den var så med på nogle ture blandt andet til Assens.

Men alting skal jo have en ende. Folk havde altid sagt til Jørgen, at det var godt at være vognmand, og han havde altid svaret, at bare de kom med den rette sum, kunne de sagtens få alt, undtagen hans kone og hans søn, herunder vognmandsforretningen. Det havde altid været Grethe og Jørgens hensigt, at afhænde forretningen når Jørgen blev 60, altså i 2005. I 2003 sagde Lars Nygård til Jørgen de berømte ord: "Hvor er det godt at være vognmand". Lars vidste godt, at Jørgen ville sælge, men først når han blev 60, og det ville han vente på. "Så kan du ligeså godt købe nu." sagde Jørgen "Det gør jeg så," sagde Lars. Jørgen ringede hjem til Grethe og sagde: "Jeg har solgt forretningen." "NEJ!" sagde Grethe, men de blev alligevel enige, da Jørgen var kommet hjem. Overtagelsen skete stort set med det samme. Lars Nygård købte et par år efter Palle Borchsenius' vognmandsforretning "Vognmand Frank".

Grethe og Jørgen kunne nu hellige sig deres mange interesser.

Vognmændene Frederik og Erik Larsen.

Frederik Marius Kristian Larsen er født 1895 på Blanke Mark, hvor hans far var husmand og væver. Han blev gift i 1923 med Margrethe Skovbo Frederiksen, født 1896 i Asperup. Sammen købte de et lille husmandssted på Roerslev Mark, hvor de drev landbrug. Her blev deres 2 ældste børn født Ellen Skovbo Larsen 1925 og Kristian Skovbo Larsen 1927.

Der var dog ikke rigtig økonomi i landbruget, så ejendommen i Roerslev blev solgt, og familien flyttede i 1930 til en mindre ejendom på Gl. Landevej 62 i Kauslunde. Den tilhørende jord - ca. 3 tdr. land - blev bortforpagtet og den første lastbil indkøbt, en Ford. Inden længe blev forretningen udvidet med endnu en lastbil, og der blev ansat en chauffør.

Datteren Ellen fortæller, at hun husker en chauffør der hed Kaj Marxen, som dengang fik 20 kr. om ugen i løn. Tariffen var ellers kun 18 kr., men hendes far rundede op.

I 1932 blev familien forøget med endnu et barn Erik Skovbo Larsen. Frederik Larsen købte i 1939 en grund af ejeren på Kauslundegård. Hans svoger,

som var arkitekt, tegnede et hus og i 1940 stod nybygningen med stor dobbeltgarage færdig på Hovedvejen 106 i Kauslunde. Alt tegnede godt for familien. Men krigen gjorde det efterhånden vanskeligt at drive vognmandsforretning, og samtidig ramtes Margrethe Larsen af sygdom og døde i marts 1942, hvor den yngste af børnene Erik kun var 9 år gammel.

Frederik Larsen opgav herefter vognmandsforretningen, og solgte i 1943 hus og forretning og flyttede til Voldbyvej 15, Voldby. Han tog nu job som arbejdsmand og dyrkede tobak på adressen.

Datteren Ellen, der fik uddannelse på telefoncentralen i Kauslunde, blev gift i 1945 og flyttede hjemmefra. Sønnen Kristian kom i lære som kontrolassistent, men blev som 18-årig ramt af en alvorlig influenza, som han ikke overlevede. Frederik Larsen og Erik flyttede herefter tilbage til Kauslunde og lejede sig ind på Hovedvejen 106 og startede ny vognmandsforretning fra denne adresse.

Erik blev allerede i en meget ung alder medhjælper på lastbilen. Han måtte i starten stå op i bilen for at nå pedalerne, når han fik lov at køre. Faderen kunne så blive på ladet og være klar til at læsse mælkejunger eller strø salt, eller hvad opgaven nu var.

Erik Larsen samt ukendt foran Hovedvejen 106, ca 1950.

Da Erik fik kørekort, indgik han i forretningen, og lastbilen kunne nu udnyttes både tidligt og sent.

Der blev kørt mælk fra gårdene til mejeriet. Der blev kørt sukkerroer fra landmændene til Assens og Kolding sukkerfabrikker. Også sten og grus til vejene var en del af opgaverne. I den forbindelse blev der oprettet et depot i Kauslunde, så man ikke hver gang måtte af sted til grusgraven. I starten blev alt læsset med greb, men senere blev der investeret i en transportør. Og igen senere i en traktor med læssegrab.

Erik Larsens kone Inger fortæller, at hun i 1950 kom fra Lunderskov til Voldby, hvor hun tjente på en gård. På det tidspunkt kørte Erik mælk fra gårdene til mejeriet, og han kom også til den gård, hvor hun tjente.

De blev kæresten og da Erik skulle aftjene sin værnepligt og efterlade sin far alene med hus og forretning, foreslog han, at hun flyttede hjem til faderen for at passe hus. Så allerede i 1952 flyttede Inger til Kauslunde og i 1954, da Erik var vendt tilbage fra militærtjeneste, blev de gift.

De blev boende sammen med Frederik Larsen i nogle år, og det første af deres børn, Grethe, blev født her i 1955.

I 1957 flyttede Inger og Erik Larsen til Gl. Banegårdsvej i Middelfart, og Astrid Nielsen fra Svinø flyttede ind som husbestyrerinde hos Frederik Larsen. Han mente herefter, at han med Astrids hjælp kunne klare vognmandsforretningen selv og deres samarbejde stoppede for en periode.

Erik Larsen investerede i en hyrevogn og blev tilknyttet Middelfart Taxa. Det varede dog kun et halvt års tid, så kom Frederik Larsen og tilbød Erik at overtage hans forretning. Frederik Larsens helbred var nu svigtende, og han fortsatte herefter med lillebilkørsel.

For at få plads til lastbiler købte Inger og Erik Larsen i 1958 hus på Assensvej 121 i Skrillinge. De flyttede ind i stueetagen, mens lejligheden på første sal var lejet ud til Cathy og Svend Nørregaard og senere til Rie og Erik Larsen. Taxaen blev solgt, og der blev indkøbt en lastbil og bygget stor dobbeltgarage.

Snart efter blev lastbil nr. 2 indkøbt, og der blev ansat fast chauffør. Vognmandsforretningen var nu i gang igen.

Familien blev de følgende år forøget med endnu 2 piger, Anita i 1959 og Jonna

Erik Larsens bilpark, Assensvej 121, ca. 1962.

i 1961. Pladsen i stueetagen blev efterhånden for trang, da pigerne voksede til, og i 1969 gav kommunen tilladelse til nedlæggelse af lejligheden på første sal. Den blev herefter indrettet med værelser til børnene.

Det var en slidsom tid, husker Inger Larsen. Med mange kørselsopgaver, telefon og regnskab, der skulle passes. Erik havde meget kørsel for Middelfart kommune, men kørte samtidig også andre opgaver sideløbende, bl.a. for murerfirmaet Laurits Jørgensen og roekørsel i sæsonen, hvilket betød arbejde både tidligt og sent.

De sidste 10 år af sit arbejdsliv blev Erik dog fast ansat af Middelfart Kommune og vognmandsforretningen nedlagt. Familien flyttede herefter til Bøgevænget 20 i Skrillinge, og Inger Larsen fik arbejde i køkkenet på Teglgårdens Plejecenter i Middelfart, hvor hun var ansat i 11 år.

I 1992 gik Erik på efterløn, og 2 år senere fulgte Inger efter. I 2001 besluttede de at sælge huset og flytte i lejlighed på Frederiksvænget 28, hvor Erik Larsen døde i 2015. Inger Larsen bor stadig på adressen.

Gunnar Marxen.

Gunnar Marxen var født 1916 i Middelfart. Forældrene var Ane Margrethe og kusk Axel Herman Marxen. Familien boede de første år i Middelfart, senere

overtog de farens hjem, Føns Strandvej 15, Rud. Der var 4 børn i familien: Helge, Gunnar, Arne og Ellen.

Gunnar gik i Føns skole, hvor hans lærer kun havde rosende ord om ham som elev. Efter konfirmationen var han hjemme og hjalp forældrene i 3 år, siden 4 år hos forpagter Niels Andersen på Rud.

Herefter blev han ansat hos bagermester Andersen i Ejby St., hvor han under krigen kørte ud med brødvognen. Bilen kørte på generatorgas, hvilket ofte gav problemer. I bagerbutikken mødte han den unge bagerjomfru Kety, som han fik et godt øje til.

Gunnar Marxen ved bagermester N.H. Andersens brødbil, Ejby St. ca. 1940.

I 1942 overtog Gunnar fragtruten Føns-Middelfart. Et par år efter søgte han ind til politiet (midlertidig reservebetjent i Rigspolitiet), men skønt flere gode anbefalinger blev han ikke optaget.

Gunnar Marxen og Kety Jensen blev 1945 gift i Gamborg kirke. Hun var datter af Olivia og Hans Anker Jensen, Gamborg.

De flyttede til Skrillinge, hvor de boede på første salen i villa Torbenhøj, Kålsbjergvej 2. I 1957 fik de skøde på Smutvejen 2, der tidligere havde været købmandsbutik.

Gunnar Marxen kørte for tømmerne, brødrene Rasmussen ved Gamborg Korsvej med deres udlejningstelte fremstillet i træ, som blev opstillet til større forsamlinger. Til arbejdet hørte også med at hjælpe til med opsætningen. Han kørte en del for frøfirmaet Central Compagniet A/S på Hans Bangs Vej. Bragte varer ud for købmand Thorkild Larsen. Private kunne efter bestilling få kørt sand, jord eller andet, men da hans bil ikke havde tippelad, foregik al aflæsning med håndkraft. Det meste af hans kørsel var med pakker og mindre ting. Hans sidste faste kunde var BA-Møbler, det klarede han med en pakkebil.

Når bilen blev udskiftet blev det til en anden brugt bil, som fik en omgang, så den skinnede som en ny. Gunnar var meget øm over sin bil, han brød sig ikke om at komme ud at køre i noget, så bilen blev beskidt.

Efter at være gået på pension gav salg af juletræer en ekstra skilling. De sidste år boede de i andelsbolig i Agertoften. Her døde Gunnar i 2006 og Kety i 2008.

Axel Larsens Vognmandsforretning i Kauslunde

I året 1936 startede Axel Larsen sin vognmandsforretning i Kauslunde fra ejendommen Aulbyvej 6, senere flyttede forretningen til Hyllehøjvej 1.

I begyndelsen kørte han med frugt og grøntsager. Senere blev der en del kørsel for kommunens vejvæsen. Endvidere var der almindelig vognmandskørsel for egnens beboere.

Lillebilvognmand Niels Jørgen Rasmussen.

Niels Jørgen Rasmussen, Kauslundevej 14. Han var født 1892 i Skovby, søn af Maren og Knud Rasmussen.

Familien flyttede til Skrillinge i 1897, hvor de havde en landejendom (nuværende Skrillingevej 13). I familien var 6 sønner, Niels Jørgen var nr. 3.

Et år før konfirmationen kom han ud at tjene på en gård, det var ret almindeligt på den tid. Senere blev han landvæsenselev på Urup Hovedgård ved Horsens, hvor han fik tilbudt plads efter sin elevtid. Han havde dog lyst til nye udfordringer.

En ældre broder var draget til Amerika, og han lokkede med tilbud om arbejde "Over There". I 1913-14 drog Niels Jørgen og en yngre bror over Atlanten til Amerika. Niels Jørgen arbejdede på forskellige farme, og han kunne fortælle

meget om sit arbejde og datidens liv i Amerika. Da Amerika i 1917 trådte ind i 1. Verdenskrig, fik udlændinge et ultimatum om at melde sig ind i militæret eller forlade landet. Niels Jørgen og den yngre bror valgte at rejse hjem til Danmark, mens den ældre bror blev, kom ind i militæret og blev dræbt ved fronten.

Herhjemme købte Niels Jørgen et par landbrugsejendomme, men mistede interessen for landbruget og helligede sig i stedet bilismen, som han havde fået interesse for i Amerika. Han købte en stor bil, og begyndte lillebilkørsel.

Kauslundevej 14, Kauslunde 1940erne.

Niels Jørgen Rasmussen var gift med Lydia, kaldet "Lydde", og i 1937 købte de en stråtagt ejendom, Kauslundevej 14, Kauslunde. Her var nogle tønder land til, hvor de dyrkede, jordbær, kartofler samt tobak til salg.

Mens Niels Jørgen tog sig af lillebilkørslen, passede Lydde telefon og have. Under anden verdenskrig var der fra april 1940 benzinrationering i Danmark, og al privat bilkørsel blev forbudt, og privatbiler blev opklodsede.

Niels Jørgen fik installeret generatorgas på sin lillebil, så nu kunne han fortsætte bilkørslen, men det at køre på gengas, var meget arbejdskrævende og meget farligt.

En regning fra 1944 på 86,60 kr. fortæller at bilen havde fået en større reparation, rensning af gaskarburator, tændrør, filtre m.m.

Det var godt, der var en lillebil på den tid, når folk skulle i byen, og der var for langt at cykle.

I Niels Jørgen Rasmussens notesbog fra 1947, kan man læse, hvem han havde kørt for og hvorhen. Han havde en stor kundekreds, og var kendt som meget tjenstvillig og altid præcis. En af hans faste kunder var jordemoder frk. Vedel i Kauslunde.

En nabo fik en indbydelse, oktober 1947, til bryllup i Vestjylland. Det var langt, og hvordan skulle man komme der over? Niels Jørgen blev spurgt, om han kunne klare turen, han svarede: ”Det går nok, men så må vi starte kl. 8.”

Man må huske, der dengang ikke var motorveje, kun dårlige og snoede veje, og der kunne kun køres omkring 50 km. i timen. Der skulle være tid til pauser, tid til at se sig om. Det var jo ikke så ofte, man var på biltur.

Alt gik godt, familien nåede Hover kirke nord for Ringkøbing, og var med til stor fest i forsamlingshuset med middag og dans. Kl. 24 stod Niels Jørgen i døren, nu mente han, det var tid til den lange hjemtur. Man nåede Fyn sikkert hen på morgenstunden.

I 50'erne var der mange af hans kunder, der selv købte bil, så der blev ringere vilkår for lillebilkørslen. Niels Jørgen Rasmussen købte et folkevognsrugbrød, og kunne nu også køre for større grupper, f.eks. til familiefester og for unge mennesker, når de skulle til fest udensogns. Et par år kørte Niels Jørgen skolebørn til den nye Hyllehøjsskole. Han fortsatte med at køre lillebil til omkring 1967.

Da det ikke skulle være helt slut med bilkørsel, købte han en lille folkevogn (en boble) til privatkørsel.

Lydia og Niels Jørgen Rasmussen fik i 1984 tildelt et diplom fra Kauslunde Bylaug, som en gestus for ægteparrets flid med at holde den stråttækte ejendom i mønsterværdig stand.

Niels Jørgen Rasmussen døde i 1987, 95 år gammel.
Lydia Rasmussen døde i 1991.

Lillebilvognmand Ove Henrik Jantzen.

Ove Jantzen er født i 1904 i Ladby på Østfyn. Han kom allerede som 17-årig til Kauslunde og fik arbejde som bagerdreng hos bagermester Illum i Kauslunde. Siden kørte han som brødkusk med hestevogn i Kauslunde og omegn og nåede at holde 25-års jubilæum hos bageren.

I den forløbne tid var Ove Jantzen i 1928 blevet gift med Martha Marie Sørensen f. 1906 i Middelfart. De boede i starten til leje på 1. sal, Heimdalsvej 20 (hos Thensen), hvor deres 3 piger blev født: Inge i 1928, Ruth i 1929 og Solveig i 1933.

I 1934 flyttede familien til Heimdalsvej 11, hvor sønnen Kurt blev født i 1936.

Ove Jantzens Chevrolet 1946.

Efter krigens slutning i 1946 købte Ove Jantzen sin første bil, en gammel Chevrolet, og begyndte som selvstændig lillebilvognmand. Chevroletten blev siden skiftet ud med en 7 personers Packard årgang 1929 og senere med en Folkevognsbus. Gennem tiden med flere andre biler, der i blandt også en turistbus, der gav mulighed for også at køre for fodboldholdene i Kauslunde.

Det varede dog kun en kort tid. Den sidste lillebil var en Opel-Kaptain, der ved forretningens ophør i 1963, blev byttet til en ældre Opel til privat brug.

Ove Jantzen var under krigen frihedskæmper og senere med i hjemmeværnet. I 1955 overtog familien Jantzen brødudsalget i Kauslunde, Kauslundevej 92, som Martha Jantzen passede, mens Ove Jantzen fortsatte med lillebilkørsel i Kauslunde. I 1962 flyttede familien til Middelfart, hvor Ove Jantzen i en kort periode fortsatte kørslen som Mini-Taxa. Han fik herefter en tid arbejde som

murerarbejdsmand hos murermester Arne Larsen og fik senere ansættelse hos Kosangas i Middelfart, indtil han som 68-årig gik på pension.

Martha Jantzen bestyrede en kort tid en Tatol-butik i Middelfart, og arbejdede siden på Middelfart Sygehus.

Ove Jantzen døde i 1989 og Martha Jantzen i 1998.

Verner Jessen.

Beretningen er baseret på mine egne erindringer (Erik Kristiansen), da der ikke kunne findes ret mange oplysninger om hans vognmandsforretning.

Verner var søn af murermester Martin Jessen i Egtved, der var bestyrelsesmedlem i J.A.K.'s Fordelingssystem. Verner blev forpagter af J.A.K.'s frugtplantage beliggende på Assensvej, over for J.A.K.'s Hjemsted. Verner var født i 1919 og hans kone Edith i 1924. De kom hertil først i halvtredserne, og i 1952 fik de datteren Berit Runge Jessen. Berit blev født i forpagterboligen, der var en udrangeret barak fra 2. verdenskrig. Driften af den biodynamiske frugtplantage, har nok ikke lige været Verners store interesse, så på et tidspunkt startede han vognmandsforretning ved siden af forpagterjobbet.

Han begyndte med en godt brugt Ford V.8. lastbil fra før 2. verdenskrig, den var dog nymalet flot grøn. Denne bil solgte han senere videre til Gunnar Marxen. Hvad han egentlig kørte med, husker jeg ikke, men på den tid blev der hentet meget brunkul i brunkulslejerne, i hvert fald fik vi mange læs til vort moderne stokerfyr i Hjemstedet.

Forretningen må have gået helt godt, for den gamle Ford blev skiftet ud med en splinterny Engelsk Ford Thames, der kunne læsse hele 5 tons.

Thames'en blev snart skiftet ud med en brugt Vulkan, også et Engelsk mærke. Den havde kørt for Middelfart Tobakspakkeri, som lukkede på det tidspunkt. Jeg husker den som kæmpe stor, den var brun og havde påhængsvogn. Jeg var med ude at køre i den en enkelt gang, det var en "trambil" så motoren lå inde mellem sæderne, og den sad jeg på, der var en forfærdelig larm. Heldigvis gik turen kun den lille kilometer til Skrillinge Toftegård.

Kørselsbehovet må have ændret sig, for Vulkan'en blev skiftet ud med en ret lille Hotchkiss, en fransk lastbil, som tidligere havde kørt hos vognmand Fouer-

naise i Fredericia. Ret kort efter ophørte forpagtningen, men Hotchkissen blev stående en tid i laden. Min bror og jeg, fik den startet og kørte et par ture i plantagen. Vi var den gang 17 og 16 år.

Verner var i mange år en skattet medarbejder, som smøremand og altnuligmand, hos VW Autogården på Brovejen. Verner var et kendt ansigt i Middelfart.

Tigerbus – Niels Kudsk.

Børge Larsen var egentlig uddannet som bager, men forlod sit fag og blev taxavognmand. I 1950'erne drev han Melfar Bussen sammen med A.P. Hansen. Samarbejdet stoppede og Børge Larsen flyttede til Kongebrovej i 1963 og startede Tigerbus. Sidst i 1960'erne overtog han bybuskørslen i Middelfart.

I 1984 døde Børge Larsen efter kort tids sygdom, og enken, Ingeborg Larsen, solgte firmaet til Niels Kudsk. Han var indehaver af Haderslev Bybusser, som han i 1969 havde overtaget efter sin far.

Inge-Lise og Niels H. Kudsk overtog Tigerbus, Kongebrovej 11, 1984.

Tigerbus bestod af 9 turistbusser og 3 bybusser, da Niels Kudsk købte firmaet den 1. oktober 1984. Der var garageanlæg og et lille rejsebureau på Konge-

brovej. Pladsen blev dog hurtigt for snæver, da antallet af busser voksede. I 1985 købte Niels Kudsk Værkstedsvej 30 af vognmandsfirmaet K.V. Markusen, som flyttede til Fynsvej 54, hvor det store vognmandsfirmas stadig har hjemme. På parcellen, Værkstedsvej 30, var der en stor hal samt privatbolig. Niels Kudsk opførte en ny kontorbygning samt garageanlæg, der stod klar i 1988. Tiger Busser var et rigtigt familiefirma, ud over Niels Kudsk selv deltog hustruen Inge-Lise samt to døtre Lise og Hanne. Lise havde en ledende stilling i Middelfart-afdelingen og Hanne i Kolding.

I Middelfart var der 5 bybusruter, den med flest passagerer var rute 401 til Strib med timekørsel. Turen til Hyllehøj havde en del skoleelever, men flere andre ruter var ikke økonomiske.

Der var daglig transport af børnene på Skrillingeskolen, som skulle bringes til og fra skolen. Børnene på kommunens skoler skulle køres til svømmeundervisning i Strib. Når der om sommeren ingen skolebuskørsel var, kørtes i stedet ture til Vejlbj Fed.

Niels Kudsk udvidede kraftigt, idet firmaet overtog buskørsel på Als og i Kolding. Det gik rigtig godt for Tiger Bus Rejser i 1990'erne. Da firmaet var på sit højeste, havde det 40 busser og 80 ansatte. Rigtig mange turister blev kørt til Østrig, hvor man konstant havde en bus. Blandt andre destinationer var Norge, Finland, Polen, Skotland, Ungarn, Spanien osv. Mange ture gik også til Bornholm og Skagen. Et par busser kørte dagligt gæster til indkøb syd for grænsen.

Den økonomiske krise i 2008 var så hård ved rejsebranchen, at Niels Kudsk måtte sælge firmaet Tigerbus Rejser A/S. Turistbusserne blev afsat til Centrum Turist. Niels Kudsk havde herefter endnu bybuskørslen i Middelfart indtil 2009, hvor han ved licitation blev underbudt af Tide Bus. Bybusserne blev solgt til Tide Bus, og mange af chaufførerne fulgte med. Året efter overtog Tide Bus også kørslen med skolebørn.

Værkstedsvej 30 blev solgt i februar 2019 til en murermester i Fredericia.

Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkivforening.

Formand:

Gunnar Madsen, Møllehaven 11, Middelfart. Tlf: 2339 9652
E-mail: gunmadsen@mail.tele.dk

Næstformand:

Carl Brochstedt, Hollændervej 68, Skrillinge Tlf. 4241 1698
E-mail: bettybrochstedt@gmail.com

Kasserer:

Marie Rand, Mølleløkken 11, Gamborg Tlf. 2883 5370
E-mail: gmrans@icloud.com

Sekretær:

Lisbeth Rasmussen, Østerbyvej 20, Gamborg Tlf. 6440 3033
E-mail: strandgaard20@live.dk

Arkivleder:

Ester Nørrelykke, Kærvangen 12, Skrillinge Tlf. 6441 2514
E-mail: estern@stofanet.dk

Suppleanter:

Tove Aagaard Holm, Gamborg Tlf. 6150 0125
E-mail: tfjordholm@gmail.com

Gerda Rasmussen, Agertoften 16, Skrillinge Tlf. 4292 4106
E-mail: svinoegaard@stofanet.dk

Øvrige medarbejdere i Arkivet:

Erik Kristiansen, Gamborg
Jørgen Rasmussen, Gamborg
Viggo Munck, Svinø
Else Hansen, Skrillinge
Karen Munk Rasmussen, Kauslunde
Jens Jørgensen, Gamborg